

9. SINIF

COĞRAFYA

TAM İZLEME KİTABI

2.HAFTA

- COĞRAFYA'NIN DOĞASI-

- COĞRAFYA ÖĞRENMENİN ÖNEMİ / COĞRAFYA BİLİMİNİN GELİŞİMİ-

Adı :

Numara :

Doğru :

Yanlış :

Soyadı :

Sınıf :

Net :

YANITLAR	
01 (A) (B) (C) (D) (E)	16 (A) (B) (C) (D) (E)
02 (A) (B) (C) (D) (E)	17 (A) (B) (C) (D) (E)
03 (A) (B) (C) (D) (E)	18 (A) (B) (C) (D) (E)
04 (A) (B) (C) (D) (E)	19 (A) (B) (C) (D) (E)
05 (A) (B) (C) (D) (E)	20 (A) (B) (C) (D) (E)
06 (A) (B) (C) (D) (E)	21 (A) (B) (C) (D) (E)
07 (A) (B) (C) (D) (E)	22 (A) (B) (C) (D) (E)
08 (A) (B) (C) (D) (E)	23 (A) (B) (C) (D) (E)
09 (A) (B) (C) (D) (E)	24 (A) (B) (C) (D) (E)
10 (A) (B) (C) (D) (E)	25 (A) (B) (C) (D) (E)
11 (A) (B) (C) (D) (E)	26 (A) (B) (C) (D) (E)
12 (A) (B) (C) (D) (E)	27 (A) (B) (C) (D) (E)
13 (A) (B) (C) (D) (E)	28 (A) (B) (C) (D) (E)
14 (A) (B) (C) (D) (E)	29 (A) (B) (C) (D) (E)
15 (A) (B) (C) (D) (E)	30 (A) (B) (C) (D) (E)

ÖĞRENCİ NO
0 0 0 0 0 0
1 1 1 1 1 1
2 2 2 2 2 2
3 3 3 3 3 3
4 4 4 4 4 4
5 5 5 5 5 5
6 6 6 6 6 6
7 7 7 7 7 7
8 8 8 8 8 8
9 9 9 9 9 9

Adı :

Soyadı :

Tam Okul uygulamasını kullanarak optik formları okutabilir, sonuçlarınızı değerlendirebilir ve video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Aynı zamanda **Eğitim Vadisi Mobil** uygulamasını indirerek de video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Uygulamalarımızı **Google Play** veya **App Store**'dan indirebilirsiniz.

Etkinlik

A. Aşağıda bir okuma metni, metnin yan tarafında ise numaralarla gösterilen coğrafi gelişim dönemleri ve harflerle gösterilen coğrafyaya katkı sunan bazı bilim insanları verilmiştir. Okuma metninde bahsedilen dönem (numara) ve bilim insanı (harf) eşleştirmesini boş bırakılan kutulara yazınız.

İktisat ve sosyoloji öncülerinden, tarihçi, düşünür ve devlet adamıdır. Bugün üzerine basa basa ezberlediğimiz bir söz bırakmıştır dünyaya, asırlar önce: "Coğrafya kaderdir." Edebiyattan mantığa, tefsirden hadise kadar çok yönlü bir eğitim alan bu büyük düşünür elbette boşa söylemez bu sözü. Mısır'da yaşadığı dönemde kaleme aldığı Mukaddime, coğrafi özelliklerin toplum hayatına etkilerini yansıtır. Bir kültürün ve toplumun, bulunduğu coğrafya özelliklerine göre şekillendiğini belirtir. Cumhuriyet Dönemi şairlerinden Edip Cansever yazdığı aşağıdaki dizede tam da bu durumu anlatmaktadır.

İnsan yaşadığı yere benzer,
O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer,
Suyun da yüzen balığa,
Toprağını iten çiçeğe,
Dağlarının, tepelerinin dumanlı eğimine,
Konya'nın beyaz,
Antep'in kırmızı düzlüğüne benzer.

I	İlk Çağ
II	Orta Çağ
III	Yeni Çağ
IV	Yakın Çağ
a	El Biruni
b	Katip Çelebi
c	İbn-i Haldun
d	Muhammet Idrisi
Dönem	Bilim insanı
II	c

B. Aşağıdaki bilgi kutucuklarında coğrafyanın gelişimine ait üç ayrı dönem numaralandırılarak ifade edilmiş ve bu dönemlere damgasını vurmuş bazı bilim insanları harflerle gösterilmiştir. Aşağıdaki tabloya bu dönemlerin isimlerini ve görsellerdeki bilim insanlarından bu dönemlere ait olanların harflerini yazınız.

I
Hristiyan din adamlarının özgür düşünceleri kısıtlayıcı ve baskıcı tutumlarıyla, batı dünyasında pek çok bilim gibi coğrafya da duraklama dönemine girmiştir. Bu dönemde Coğrafya'nın gelişmesinde müslüman coğrafyacıların katkıları büyük olmuştur.

II
İlk coğrafi düşünceler Mezopotamya, Mısır ve Doğu Akdeniz Havzası'nda yaşamış düşünürler tarafından ortaya konulmuştur. Dönemin düşünürleri eserlerinde coğrafya, matematik ve tarih konularına bir arada yer vermişlerdir. Coğrafi bilgiler, gezilen yerlerin tasvir edilmesi ile basit planlar ve haritalar çizilmesi yöntemleriyle ortaya konmuştur.

III
Rönesans hareketleri Avrupa'da bilimin tekrar gelişmeye başlamasında etkili olmuştur. Bu gelişme coğrafya bilimini olumlu etkilemiştir. Bu dönemde Çin ve Hindistan gibi Uzak Doğu ülkelerinin zenginliklerine ulaşma ve bu zenginlikleri ele geçirme arzusuyla uzun mesafeli deniz seyahatleri yapıldı. Bu seyahatler o zamana kadar bilinmeyen yeni yolların bulunmasına, ulaşılamamış kara parçalarına ulaşılmasına ve birçok coğrafi keşfin yapılmasına neden oldu.

a.El Biruni

b.Magellan

c.Batlamyus

d.Strabon

e.İbn-i Batuta

f.Piri Reis

Coğrafya gelişim dönemi	Bilim insanları	
I	Orta Çağ	a - e
II	İlk Çağ	c - d
III	Yeni Çağ	b - f

C. Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun kelimeleri yerleştiriniz.

|| Sırrı Erinç ||

|| Piri Reis ||

|| Alexander Von Humboldt ||

|| Batlamyus ||

1. **Batlamyus** Geographica Syntaxis adlı eserinde küresel dünya yüzeyinin haritalama yöntemlerini anlatmış, başta dünya haritası olmak üzere çeşitli haritalar çizmiştir.
2. Yeni Çağ'da Osmanlı Devleti'nde de coğrafya bilimi adına çok değerli eserler ortaya konulmuştur. Bu dönemin ünlü denizcisi **Piri Reis** çizdiği dünya haritası ve yazdığı Kitab-ı Bahriye isimli eserleriyle dünyaca tanınmıştır.
3. **Von Humbolt** coğrafyanın metodolojisini oluşturmuş, coğrafya biliminin ilkelerini ortaya koymuş ve fiziki coğrafyanın öncüsü olmuştur.
4. **Sırrı Erinç** Cumhuriyet Dönemi'nin coğrafya bilimine katkı sunmuş en önemli bilim insanlarından biridir.

1. Coğrafi bakış açısı, bir bölgenin fiziksel ve kültürel özelliklerini anlamamıza yardımcı olur.

Aşağıdaki durumlardan hangisi, bir öğrencinin Türkiye'nin stratejik konumunun tarih boyunca ve günümüzdeki önemini coğrafi bakış açısıyla değerlendirdiğini en iyi şekilde gösterir?

- A) Türkiye'nin nüfus yoğunluğunun ekonomik büyüme üzerindeki etkilerinin incelenmesi.
- B) Türkiye'nin Asya ve Avrupa kıtaları arasındaki köprü konumunun ticaret ve siyaset üzerindeki etkilerinin analiz edilmesi.
- C) Türkiye'de yaygın olarak konuşulan dillerin çeşitliliğinin araştırılması.
- D) Türkiye'deki farklı festivallerde sergilenen kültürel etkinliklerin incelenmesi.
- E) Türkiye'de bulunan çeşitli tarihi eserlerin korunma durumlarının değerlendirilmesi.

2. "Batı dünyası Hristiyan din adamlarının özgür düşüncüyü kısıtlayıcı ve baskıcı tutumlarıyla, Haçlı Seferlerinin bilim kurumlarına ve kütüphanelere verdiği zararlarla bilimsel alanda gerilemeye başlamıştır. Aynı dönemde Türk-İslam ülkelerinde büyük bir aydınlanma çağı başlamış, bilimsel alanda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. İslam'ın etkisiyle namaz vakitleri, oruç süresi ve hac yollarının belirlenmesi gibi ihtiyaçların ortaya çıkması Müslüman bilim insanlarının coğrafyaya ilgisini artırmıştır. İpek Yolu ve Baharat Yolu sayesinde ülkeler arasında gelişen siyasi, ticari ve kültürel ilişkiler, büyük göç hareketleri; coğrafya biliminin gelişmesinde çok önemli rol oynamıştır."

Yukarıdaki okuma metninde coğrafya biliminin gelişimiyle ilgili hangi döneme değinilmiştir?

- A) İlk Çağ B) Yakın Çağ C) Orta Çağ
D) Yeni Çağ E) Bilim Çağı

- 3.
- Coğrafyanın metodolojisini oluşturmuş, coğrafya biliminin ilkelerini ortaya koymuş ve fiziki coğrafyanın öncüsü olmuştur. Çalışmalarını Cosmos isimli eserinde toplamıştır.
 - Kıtalar, ülkeler, Dünya'nın şekli vb. konularını "Cihannüma" (Dünya'nın Aynası) adlı eserinde anlatmıştır. İlk sistematik coğrafya kitabı olarak kabul edilir.
 - "Dünya'nın boyutları, yarı çapı, çevresi ve eksen eğikliği hakkında bilgi veren Kanun el Maksudi'yi yazmıştır
 - 'Geographica Syntaxis adlı eserinde küremsi dünya yüzeyinin haritalama yöntemlerini anlatmış, başta dünya haritası olmak üzere çeşitli haritalar çizmiştir.

Yukarıdaki açıklamalarda coğrafya biliminin gelişimine katkıda bulunan bilim insanlarından hangisine ait bilgi yoktur?

- A) Von Humbolt B) Eratosthenes C) Batlamyus
D) El- Biruni E) Kâtip Çelebi

4. Aşağıdaki tabloda coğrafya biliminin gelişim dönemleri ve katkı sunan bilim insanları gösterilmiştir.

Dönem	Bilim İnsanları				
	Evliya Çelebi	Karl Ritter	Piri Reis	Batlamyus	El-Biruni
İlk Çağ				✓	
Orta Çağ			✓		✓
Yeni Çağ	✓				
Yakın Çağ		✓			

Buna göre hangi bilim insanının çalışma yaptığı dönem yanlış gösterilmiştir?

- A) Evliya Çelebi B) Karl Ritter C) Piri Reis
D) Batlamyus E) El-Biruni

5. Cumhuriyet Dönemi, Türkiye için sosyal, ekonomik, bilimsel ve teknik alanlarda bir atılım dönemi olmuş ve bu alanlarda övünmeye değer başarılarla ulaşılmıştır. Türkiye’de modern coğrafyanın kuruluşu ve öğretimi cumhuriyet döneminde, özellikle 1933’ü izleyen yıllarda başlamıştır. Asıl ve dönemin en önemli gelişmesi, 1941 yılında Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde yapılan Birinci Coğrafya Kongresi kararları ile kendini göstermiştir. **Aşağıdakilerden hangisi bu dönem coğrafyacılarına örnek gösterilemez?**

- A) Sırrı Erinç B) Besim Darkot C) Reşat İzbrick
D) Cemal Arif Alagöz E) Ali Kuşçu

6. Coğrafya ilminde tarihi esaslar adlı eserinde; “Beşerî coğrafya, insan ve çevre arasındaki ilişkileri inceler,” tezini ileri sürerek beşerî coğrafyanın konusunu belirlemiştir.

Hakkında bilgi verilen coğrafyacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aristo B) Karl Ritter
C) Fredrich Ratzel D) A. Von Humboldt
E) Eratosthenes

Cevap Anahtarı

1.B 2.C 3.B 4.C 5.E 6.B

Yazılı Sınav

1. **Yakın Çağ’da Coğrafya biliminin bölümleri ve konuları günümüzdeki şeklini almış ve pek çok bilim insanı coğrafya bilimine yeni alanlar kazandırmıştır. Bu dönemin önemli isimlerinden olan Carl Ortwin Sauer’in bu bilime katkısı daha çok coğrafya’nın hangi alanında olmuştur?**

Kültürel coğrafya

2. **Coğrafya öğrenmek neden önemlidir? Dört madde yazınız.**

- *Yurt sevgisi kazandırır, vatandaşlık bağlarının güçlenmesini sağlar.*
- *Çevre bilinci kazandırır.*
- *Yer ve yön bulmada yarar sağlar.*
- *Doğa olaylarına karşı önlem alabilmemizi sağlar.*

3. Yeni Çağ’da Çin ve Hindistan gibi Uzak Doğu ülkelerinin zenginliklerine ulaşma ve bu zenginlikleri ele geçirme arzusuyla uzun mesafeli deniz seyahatleri yapıldı. Bu seyahatler o zamana kadar bilinmeyen yeni yolların bulunmasına, ulaşılamamış kara parçalarına ulaşılmasına ve birçok coğrafi keşfin yapılmasına neden oldu.

Bu çağda aşağıda verilen keşifleri gerçekleştiren bilim insanlarının isimlerini yazınız.

Ümit Burnu’nu keşfi: *Baltelmi Diyaz*

Hindistan’a deniz yoluyla ilk defa ulaşılması: *Vasco da Gama*

Amerika Kıtası’nın keşfi: *Kristof Kolomb*

Dünya’nın etrafının dolaşılması: *Magellan-Del Cano*

4. **Coğrafya biliminin gelişiminde Müslüman ve Türk bilim insanlarının Orta Çağ’a damga vurmalarının en önemli nedenini yazınız.**

Batı dünyası Hristiyan din adamlarının özgür düşüncüyü kısıtlayıcı ve baskıcı tutumlarıyla, Haçlı Seferlerinin bilim kurumlarına ve kütüphanelere verdiği zararlarla bilimsel alanda gerilemeye neden olmuş. aynı dönemde Türk-İslam ülkelerinde büyük bir aydınlanma çağı başlamış, bilimsel alanda önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

5. **Aşağıdaki kutucuklarda özellikleri anlatılan bilim insanlarını boşluklara yazınız.**

I	II	III	IV	V
17. yüzyılın önde gelen gezginlerinden biridir. Avrupa, Batı Asya ve Mısır topraklarını gezmiş, gördüklerini de Seyahatnâme adlı eserinde toplamıştır.	Bir kartografya, deniz bilimleri uzmanı ve kaptandır. Amerika’yı gösteren dünya haritaları ve “Kitab-ı Bahriye” adlı denizcilik kitabıyla ünlüdür.	“Coğrafya İliminde Tarihi Esaslar” ve “Mukayeseli Genel Coğrafya” adlı eserleri yazmıştır. Aynı zamanda beşerî coğrafyanın öncüsü olarak kabul edilir.	Coğrafya biliminin ilkelerini ortaya koymuş ve fiziki coğrafyanın öncüsü olmuştur. Çalışmalarını “Cosmos” isimli eserinde toplamıştır.	Dairesel bir dünya haritası çizmiş ve eserinde iklim tiplerini anlatmıştır. “Kitabu Roger” adlı kitabı Orta Çağ’da coğrafya alanında önemli bir eserdir.
<i>Evlia Çelebi</i>	<i>Piri Reis</i>	<i>Carl Ritter</i>	<i>Alexander Von Humboldt</i>	<i>İdrisi</i>